

Nynke van der Ploeg (NM) en Ans van Wijk (SBB)

“Mensen verleiden om kennis te delen”

Onder de ongeveer duizend medewerkers van Staatsbosbeheer en de kleine zevenhonderd van Natuurmonumenten is een schat aan kennis en ervaring aanwezig. De kunst is om die te ontsluiten, om te zorgen dat mensen die met elkaar delen. Daarvoor is bij beide organisaties een kennismanager aangesteld: bij **Natuurmonumenten een teamleider informatievoorziening, in de persoon van Nynke van der Ploeg, bij Staatsbosbeheer Ans van Wijk, strategisch beleidsmedewerker kennis.**

— Marjel Neefjes

Nynke van der Ploeg (links) en Ans van Wijk



foto Guy Ackermans

> “ALS MEDEWERKER KWALITEITSZORG ben ik diep in het beheer van allerlei landschappen gedoken en realiseerde ik me al hoe belangrijk kennis was”, vertelt Nynke van der Ploeg. “Er is zoveel kennis aanwezig, maar zie die maar eens op de juiste plekken te krijgen. Als we hier bij het centrale kantoor een vraag binnenkrijgen over bijvoorbeeld akkerbeheer, dan weten wij daar wel iets van, maar onze beheerder in Montferland weet misschien nog wel veel meer. Onze taak is dus om mensen dan met elkaar te verbinden.”

Een grote hobbel in kennisuitwisseling is dat die in hoofden van mensen zit en bovendien van nature vooral vraaggebonden is. Mensen vragen wel om kennis als ze het nodig hebben, daar hoeft je niet eens zo veel voor te doen. Maar mensen die kennis in huis hebben, zullen die niet zomaar uit zichzelf aanbieden. “Toen ik begon in deze functie heb ik een visie opgesteld”, vertelt Ans van Wijk. “Er is veel kennis bij beheerders, maar ze realiseren zich vaak niet dat het relevant voor anderen is wat ze weten; en als ze het zich al realiseren, dan nemen ze niet de rust of de tijd om het te delen.”

Ook Van der Ploeg merkt dit binnen Natuurmonumenten: “Neem nou onze Vraagbaak, waarmee we via ons intranet kennis aan al onze medewerkers beschikbaar willen stellen. Het was de bedoeling dat mensen ook hun eigen ervaringen gingen toevoegen, maar dat doen ze niet. Ze willen op zich best, maar hebben het al druk genoeg. Ze duiken niet uit zichzelf nog eens achter die computer om hun ervaringen in te gaan typen; de urgentie ontbreekt. Maar als er iemand bij ze langskomt met een vraag, dan vertellen ze er graag over.”

Ontmoetingen organiseren

Dat is dan ook precies de reden dat kennismanagement nodig is. Volgens een definitie van adviesbureau DNV-Cibit is kennismanagement 'alles wat je kunt doen om een omgeving te organiseren waarin mensen worden verleid om slim om te gaan met hun kennis en kennis van anderen om zo individuele en collectieve ambities te realiseren'. Van Wijk is overtuigd van de belangrijkste manier om mensen te 'verleiden' om kennis te delen: "Ontmoetingen organiseren, mensen bij elkaar brengen. Dan delen ze die kennis vanzelf. Onze taak is wel om dat te focussen." Van der Ploeg vult aan: "Ans en ik denken hier samen over na. Om bijvoorbeeld terug te komen op die Vraagbaak, misschien kunnen we studenten uit het groen onderwijs inzetten om mensen te ondervragen over hun kennis en ervaringen, en die studenten dat dan op de Vraagbaak laten zetten. Daarover praten we met de Groene Kenniscoöperatie, het platform van het groene onderwijs."

Dat dat werkt, bleek laatst, toen deelnemers tijdens een cursus vertelden dat ze een handzaam klein balenpersje hadden ontwikkeld voor drassige gebieden, waar je normaal niet op kunt met machines. "We hadden ze gevraagd wat meer informatie te sturen, maar dat kwam er maar niet van. Toen is een medewerker er naartoe gegaan, heeft ze gesproken en foto's gemaakt, en heeft dat op de Vraagbaak gezet. Nu kunnen alle beheerders van drassig grasland gebruik maken van deze kennis."

Overigens is de Vraagbaak natuurlijk niet de enige manier waarop mensen binnen Natuurmonumenten kennis delen. "We zwengelen overleggen aan rond een bepaald thema, bijvoorbeeld tussen weidevogelbeheerders. Iedereen vindt het nuttig en belangrijk, maar als de beheerders het zelf moeten organiseren, komt het er gewoon niet van. En we hebben een uitgebreide bibliotheek met daarin alle documenten die over onze gebieden beschikbaar zijn. Voor algemene literatuur over natuurbeheer proberen we steeds meer samen te werken met universiteitsbibliotheken, dat hoeven we niet allemaal zelf in huis te hebben, zeker nu er steeds meer gedigitaliseerd wordt", vindt Van der Ploeg.

Themadagen en veldwerkplaatsen

Een belangrijke vorm van ontmoetingen creëren zijn de themadagen, die Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten beide - en in toenemende mate ook samen - organiseren. Van Wijk: "We hebben onze interne thema-

CV Nynke van der Ploeg

1986-1992	biologie, Wageningen
1992-heden	Natuurmonumenten
1992-1996	medewerker
	beheerplannen
1996-2003	beleidsmedewerker
	kleinschalige
	cultuurlandschappen
2003-2008	senior-beleidsmedewerker
	Kwaliteitszorg
	Natuurbeheer
2007-2008	projectleider ontwikkeling
	Index Natuur en
	Landschap
Sinds 2008	teamleider
	informatievoorziening,
	afdeling Natuur en
	LandschapArnhem

dagen, bijvoorbeeld over jeugd, of vastgoed, maar we hebben bijvoorbeeld ook samen een themadag over Natura 2000 en cultuurhistorie georganiseerd." De opzet van deze themadagen sluit nauw aan bij de veldwerkplaatsen van de Beheerdersnetwerken, die toegankelijk zijn voor iedereen. Van Wijk: "Het mooie van de veldwerkplaatsen is dat de uitwisseling heel breed is, met andere terreinbeheerders, maar ook met waterschappen, onderzoekers en adviseurs. We zijn er dan ook heel enthousiast over, en we zijn druk bezig te bekijken hoe we die kunnen voortzetten nadat het project Beheerdersnetwerken eind dit jaar is afgelopen."

Natuurmonumenten organiseert verder regelmatig interne cursussen. "Bijvoorbeeld over graslandbeheer, naar aanleiding van onze evaluatie graslanden", vertelt Van der Ploeg. "Dat is heel praktisch, want deelnemers maken in de loop van de cursus meteen een uitgewerkte visie voor hun eigen gebied. In de toekomst hopen we dit ook samen met de andere terreinbeheerders te doen."

Uit een onderzoek dat Staatsbosbeheer vorig jaar liet doen naar de leerstrategieën van beheerders, bleek duidelijk dat leren vooral gezamenlijk gebeurt.

Van Wijk: "Als mensen gezamenlijk een probleem verkennen en gezamenlijk een oplossing zoeken, werkt dat veel beter, is er veel meer draagvlak dan wanneer de mensen van het hoofdkantoor een oplossing opleggen. Daarbij de ervaringen en inzichten van collega's betrekken is nog effectiever."

CV Ans van Wijk

1975-1978	pedagogische academie
1978-1985	leerkracht basisonderwijs
1985-1989	vrijtijds wetenschappen,
	Tilburg
1989-1998	Ministerie van LNV
1998-heden	Staatsbosbeheer
1998-2001	senior-
	beleidsmedewerker P&O
2001-2004	directiesecretaris
2004-2006	project 'Verandering'
Sinds 2006	strategisch
	beleidsmedewerker kennis

Samenwerken aan kennis

De samenwerking tussen Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en vaak ook De 12 Landschappen wordt steeds inniger. "Het is natuurlijk onzin om allemaal je eigen systeem te hebben. De gezamenlijke ontwikkeling van de Index Natuur en Landschap, waarmee we een taal voor natuurtypen hebben opgesteld, heeft de samenwerking weer verder aangehaald en we werken op steeds meer vlakken samen. En juist kennisuitwisseling is bij uitstek geschikt voor samenwerking", meent van der Ploeg.

Een grote uitdaging voor kennismanagement binnen het terreinbeheer vindt Van Wijk het combineren van ontmoetingen met digitale netwerken. "Ontmoetingen zijn essentieel, mensen moeten elkaar kennen, maar ze zijn ook tijdrovend. Als je een ontmoeting laat volgen door digitale netwerken, werkt het veel efficiënter." En de allergrootste uitdaging? Daar zijn beide dames het snel over eens: "Het delen van kennis moet vanzelfsprekend worden", vindt Van der Ploeg. "Zo is het!", beaamt Van Wijk. "Als kennis uitwisselen een regulier onderdeel wordt van werkprocessen, dan hebben wij ons doel bereikt: uiteindelijk onze functie overbodig maken!" <

redactie@vakbladnbl.nl

Op deze pagina's portretteren we maandelijks een persoon met een boeiende visie op natuur, bos of landschap. Suggesties voor te interviewen personen kunt u mailen naar redactie@vakbladnatuurboslandschap
